

XAVER

časopis banskobystrických bohoslovcov
ročník XXI. 4/2012

XAVER

Časopis bohoslovcov
Kňazského seminára
sv. Františka Xaverského
v Banskej Bystrici – Badíne

vychádza ako občasník
rozširuje sa svojpomocne
ročník: XXI.
číslo: 4/2012

šéfredaktor
Jozef Benčat

jazyková korektúra
Mgr. Dušan Rončák

teologický poradca
ThLic. Ján Víglaš

technické a grafické spracovanie
Marián Husár, Jozef Benčat,

na prednej obálke: Mons. Marián Chovanec,
nový banskobystričský diecézny biskup
foto: TK KBS/ Peter Zímen

adresa redakcie
Kňazský seminár sv. Františka Xaverského
Banská 28
976 32 Badín, Slovakia

tel: (+421) (0) 484182602
e-mail: redakcia@xaver.sk

web: www.xaver.sk
bankové spojenie časopisu
4015367858/7500

cirkevné schválenie
Biskupský úrad B. Bystrica, č. 1377/98
tlač: LÚC Bratislava

ISSN 1335-2628

Neoznačené foto v časopise je
zo seminárneho archívu a internetu.

Z OBSAHU

<i>Diecéza je moja nová láska</i>	<i>6</i>
<i>Ak sa stretnú dve lásky.....</i>	<i>10</i>
<i>Na slovičko... o novom biskupovi.....</i>	<i>12</i>
<i>Pokojné Vianoce?!</i>	<i>14</i>
<i>Milníky výnimočnej misie.....</i>	<i>21</i>
<i>Božie slovo nábožne počúvať a ohlasovať....</i>	<i>24</i>
<i>Kresťanské tajomstvo v liturgii Cirkvi.....</i>	<i>26</i>
<i>Vzťah je cesta cez púšť.....</i>	<i>28</i>
<i>Hobit.....</i>	<i>32</i>

šéfredaktor
Jozef Benčat

distribúcia
Marek Melich

redaktor
Michal Válka

redaktor
Marián Husár

redaktor
Dušan Rončák

redaktor
František Veverka

redaktor
Marián Juhaniak

redaktor
Martin Mihál

redaktor
Dominik Šňahničan

redaktor
Juraj Kiss

redaktor
Dominik Kučera

Dnes zažiaril nad nami Svetlo...

Chodíme po tejto zemi a vnímame všetku tú krásu okolo seba. Možno nám nikdy nenapadlo, aké ťažké to musia mať ľudia, ktorí nemôžu vnímať svetlo, a tým aj krásu naokolo.

Ľudstvo tiež kráčalo dlhé stáročia vo tme, a preto sa Boh rozhodol, že im vo svojej láske zošle na zem Svetlo. Odvtedy už prešlo viac ako dvetisíc rokov a my to prežívame opäť v týchto dňoch. Prežívame a pripomíname si tú krásnu skutočnosť, že nad nami zažiarilo Svetlo, lebo sa nám narodil Pán.

Naozaj sa narodil? Naozaj zažiarilo Svetlo? Nie je to len svetlo reklamy, umelé svetlo vianočného stromčeka či svetlo dohárajúcej sviečky?

Ak sa Ježiš naozaj narodil v mojom srdci, potom to musí byť na mne vidieť. Musím svietiť druhým na cestu, musím vedieť milovať a odpúšťať, musím vedieť zrieknuť sa svojho pohodlia a pomáhať niest' kríž tým, ktorí sú starí, osamotení, opustení. Musím vedieť pozdvihnúť svoj hlas a vedieť brániť tých, ktorí sú najslabší a najzraniteľnejší, čím sú najviac podobní malému bezbrannému dieťaťu v betlehemských jaslách. To sú nenarodení, ktorí sú vraždení už v matkinom lone, to sú nevyliciteľne chorí, o ktorých sa nemá kto postarať, a preto sú často aj proti svojej vôli posielaní do večnosti pod rúškom sladkej a dobrej smrti. To sú starkí a starké v domovoch dôchodcov, ktorí budú aj tieto Vianoce sami. Pokiaľ toto nevidíme alebo nechceme vidieť, Svetlo nad nami nezažiarilo a aj tohtoročné Vianoce budú prázdne bez skutočného narodenia Pána. Verím ale, že takýchto nevidomých bude aj počas týchto dní čo najmenej. Verím, že Svetlo zažiaril a Pán sa narodil u mnohých dobrých ľudí. Verím, že naplní naše srdcia skutočnou láskou, ktorej na tejto zemi nikdy nebude dosť a ktorá je taká potrebná. Buďme preto radostnými zvestovateľmi tej najkrajšej správy pre ľudí, že dnes zažiarilo nad nami Svetlo, lebo sa nám narodil Pán.

Želám a vyprosujem Vám, drahí čitatelia, veľa svetla od Svetla. Nech sa Vaše srdce naplní radosťou, pokojom, šťastím a láskou. Prosím Vás, nenechávajte si tieto dary len pre seba, ale neste ich tým, ktorí na ne čakajú a ktorým tak veľmi chýbajú.

Život na jednom mieste a s tými istými ľuďmi by mohol azda vzbudzovať pocit izolácie. Avšak život v seminári takým nie je. Pestrá ponuka spravodajských skratiek dosvedčuje, že aj v malom priestore kňazského seminára sa môže udiť mnoho zaujímavých stretnutí, výletov i udalostí.

Miništrantský futbal

Šiesteho ročníka miništrantského futbalového turnaja v badínskej športovej hale sa 20. októbra 2012 zúčastnilo symbolicky šesť mužstiev. To však turnaju na atraktivite neubralo, keďže nechýbala trojica každoročných aspirantov na víťazstvo. V základnej časti sa najviac darilo mužstvu z Prievidze. Ako prvé odchádzalo domov mužstvo zo Zvolena. Bohoslovci si po roku zopakovali zápas o 3. miesto, keď ho po zápase s Podhorím aj obhájili. Vo finále sa po piatich rokoch stretli finalisti prvého ročníka. Prievidžania mali Žiaru čo vracat'. Žiarčania si svoju možnosť získať putovný pohár po tretíkrát nepustili a s dávkou šťastia dokázali opäť Prievidzu poraziť. Po zápasoch bol vyhlásený aj najlepší strelec turnaja Róbert Sopko z Podhoria a najlepším brankárom sa stal Marek Halahija z Prievidze.

Obliečka

Slávnosť obliečky sa konala v našom seminári po dvoch rokoch vo štvrtok 8. novembra 2012. Študent štvrtého ročníka Radovan Hasík sa stal prvým bohoslovcom, ktorý vďaka svojmu ročníkovému postupu prijal obliečku až vo štvrtom ročníku. Svätú omšu spojenú s touto slávnosťou celebraval rektor seminára Ján Viglaš. Celebrant sa v homílii zameril na evanjelium, v ktorom zazneli podobenstvá o stratenej ovci a drachme. V tejto súvislosti rozvinul dve témy, ktoré sú ich posolstvami: radosť a spoločenstvo. Na obliečke boli tiež prítomní členovia komunity Emanuel, do ktorej bohoslovec patrí. Hostia i seminárne spoločenstvo malo po slávnosti účasť aj na bohatom pohostení pripravenom v seminárnej jedálni.

Schóla v Krupine

Schola cantorum sa 8. novembra 2012 vydala do Krupiny sprevádzať svojimi spevmi farskú nedefnú svätú omšu. Reagovala tak na pozvánku miestneho dekana vdp. Emila Galla MIC a zbornajsterky miestneho chrámového zboru Mgr. Anny Ližbetinovej. Svätú omšu spojenú s výročím posviacky kostola celebraval náš rektor Ján Viglaš a počas nej zazneli aj latinské spevy z omše *Missa de angelis* i skladby *Ubi caritas a Anima Christi*. Keďže

vo farskom Kostole narodenia Panny Márie gregoriánske spevy zaznievajú len zriedka, schóla umožnila veriacemu ľudu spoznať a azda po prvýkrát i naživo počuť gregoriánsky chorál. Schólisti sa spolu s rektorom po omši zúčastnili neformálneho posedenia na farskom úrade, ktorý spravujú kňazi Spoločnosti mariánov.

Novokňazi

V utorok 27. novembra 2012 zavítali opäť do seminára naši siedmi novokňazi. Dôvodom ich návštevy nebol reparát, ale slávenie svätej omše a zdieľanie prvých skúseností z pastorácie. Svätej omši predsedal dp. Vladimír Václavík. Dp. Jozef Mikula sa v kázni zameral na eschatologické udalosti. Napriek bázní, ktorú si voči týmto udalostiam v sebe nosíme, máme postaviť svoju istotu na Ježišovi Kristovi. V závere omše sa za novokňazov poďakoval celebrant, ktorý pripomenul obdobia i samosprávne služby, ktorými prechádzal v seminári. Toto stretnutie malo aj neformálnu časť spojenú s posedením pri stole, diskusiou v aule a rozhovormi. V diskusnom fóre boli novokňazi zahrnutí otázkami a pri odpovediach na ne sa podelili so skúsenosťami zo školstva, z dvojязыčnej pastorácie, humornými príhodami i mnohými radami.

Nový biskup v seminári

Slávnosť patróna diecézy a nášho seminára svätého Františka Xaverského i udelenie ministérii boli 3. decembra 2012 dôvodom prvej návštevy novovymenovaného banskobystrického biskupa Mons. Mariána Chovanca v našom seminári v Badíne. Otec biskup počas večernej svätej omše udelil lektorát trom študentom tretieho a akolytát ôsmim študentom štvrtého ročníka. Na svätej omši sa okrem členov seminárneho spoločenstva zúčastnili aj viacerí pozvaní hostia z rodín a farností nových lektorov a akolytov.

Michal VÁLKA, 4, ročník
foto: archív; Michal Martinka

*Jako proroci prerekli soťu priežde, Christu gredetu subiratu jazyku. Svetiu bo jestu vsemu miru semu.
**Ako nám dávno sľubovali proroci, prichádza Kristus zhromažďovať národy,
pretože svieti svetlom svetu celému. (Proglas)***

**Redakcia časopisu Xaver v mene všetkých bohoslovcov
vyprosuje svojim čitateľom a ich rodinám
milostiplné prežitie vianočných sviatkov a požehnaný nový rok 2013.**

DIECÉZA JE MOJA NOVÁ LÁSKA

Koncom novembra 2012 dostala Banskobystrická diecéza od Svätého Otca Benedikta XVI. veľký dar v podobe nového diecézneho biskupa. V polovici decembra bol slávnostne intronizovaný v katedrálom chráme svätého Františka Xaverského v Banskej Bystrici a stal sa tak v podradí šestnástym biskupom v histórii diecézy. Tým sa skončila pomerne dlhá fáza modlitieb za nového biskupa.

O tom, že sme si vymodlili horlivého pastiera, ako aj o jeho veľkej pastoračnej horlivosti svedčí jeho biskupské heslo: „Všetko vydám za vaše duše“ (2 Kor 12, 15). Ako sa v rozhovore priznáva, nová diecéza je jeho láska, pre ktorú chce žiť.

Aký je život nášho nového biskupa, jeho aktuálne i dlhodobé vízie i výzvy, to je námet rozhovoru s Mons. ThDr. **MARIÁNOM CHOVANCOM**, PhD., (55), banskobystrickým diecéznym biskupom.

Otec biskup, aká bola Vaša cesta ku kňazstvu?

Narodil som sa vo veriacej rodine v Trenčíne a tam som aj vyrastal a bol vychovávaný kresťansky. Obaja moji rodičia boli prakticky veriaci katolíci, najmä vnímavá a obetavá mama. Ale aj starostlivý otec dokázal k mojej výchove pridať svoj dôležitý a nenahraditeľný „mužský“ diel. Kňazské povolanie som však nedostal od nich – od dobrých rodičov, oni ma nijako nenútili. Povolanie je Božím darom a rodičia mohli urobiť len to, že tomuto daru neprekážali a podporovali ho. Od malička

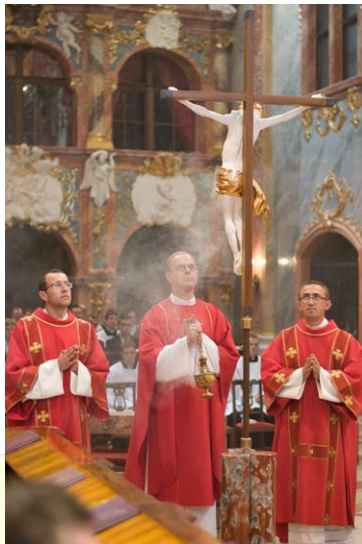

som ministroval. Z našej miništrantskej „bandy“ – bolo nás asi dvadsať chlapcov – sme sa šiesti stali kňazmi. Bolo to pozhnané obdobie pre Trenčín. Myslím si, že obaja moji rodičia boli veľmi radi ☺☺, keď si ma Pán povolal a stal som sa kňazom. Vysvätený som bol v Nitre dňa 17. júna 1989.

Biskupskú službu poznáte už viac rokov. V čom vidíte jej klady, alebo naopak ťažkosti?

Biskupská služba je „Boží výmysel“, je to permanentné vysluhovanie Kristovho

kňazstva na zemi. Biskup, po grécky dozorca, má plnosť kňazstva a jeho úlohou je riadiť, dohliadať na plné odovzdávanie Kristovho evanjelia a správne vysluhovanie jeho sviatostí. Bez biskupskej služby by neexistovala jednota v diecéze, v Cirkvi, a bola by ohrozená vernosť Kristovi a jeho náuke. Ťažkosti tejto služby sú najmä v tom, že proti Božiemu kráľovstvu bude vo svete vždy odpor. Vieme, že každý jednotlivec musí bojovať o svoju ušľachtilosť a prekonávať pokušenia svojho tela, sveta i diabla. Ak ich neprekonáva a ešte sa zapojí aj do organizovaného odporu voči Bohu a jeho Cirkvi – to sú veľké ťažkosti pre biskupskú službu.

Kedy a ako ste sa dozvedeli o svojom menovaní za nového biskupa Banskobystrickej diecézy?

O tom, že budem vymenovaný za biskupa Banskobystrickej diecézy, som sa dozvedel od apoštolského nuncia pár dní pred oficiálnym zverejnením. Keďže som už mal skúsenosť spred trinástich rokov, „čo a ako sa v danej chvíli robí“, hneď som – v dôvere v Božiu pomoc – súhlasil. Veľmi oceňujem starú a krásnu katolícku zásadu: „Svätému Otcovi sa nehovorí nie.“ Tejto zásady sa chcem držať celý život. Veď čo by sme my – čo by som ja sám – bez nej boli?! Sekta!

Biskupská služba je Boží „výmysel“, permanentné vysluhovanie Kristovho kňazstva na zemi.

Dátum vášho menovania je spojený so spomienkou na 72. narodeniny vášho predchodcu biskupa Rudolfa Baláža. Je to znamením istej kontinuity v riadení diecézy?

Neviem, či dátum pápežského zverejnenia bol vybratý s týmto zámerom. Mons. Rudolfa Baláža som ako biskup stretol prvý raz v r. 1999. On bol vtedy predseda KBS a on ma oficiálne „prijal do konferencie“. O ňom bolo známe, že sa vedel vždy zastať mladších

biskupov – a to aj pomocných. Viacerí o tom s vďačnosťou hovoria. Budem sa usilovať, aby som nadviazal na všetko dobré a pekné, čo urobil on a ďalší moji predchodcovia pre Božie kráľovstvo v našej diecéze.

Osobnosti biskupov Nécsey a Škrábika poukazujú nielen na územnú blízkosť, ale aj na vzťahy Banskobystrickej a Nitrianskej diecézy. S akými pocitmi či myšlienkami teda prechádzate z Nitrianskej diecézy do Banskobystrickej?

Banskobystrická a Nitrianska diecéza majú naozaj veľa spoločného – historicky, personálne a nevraviac už o spoločnej a dlhej diecéznej hranici. Ak by som mal v skratke vyjadriť svoje pocity k týmto dvom subjektom, tak Nitrianska diecéza je moja matka, ktorá ma „zrodila“ a kresťanský sformovala, a Banskobystrická diecéza je moja láska, pre ktorú chcem žiť.

Udelovanie akolytátu v Badíne

Biblické povolanie sa niekedy spája aj so zmenou mena, ako tomu bolo napríklad u Abraháma. Zmení sa spolu s vaším novým pôsobiskom aj biskupský znak alebo niečo iné?

Moje biskupské heslo – je to myšlienka svätého apoštola Pavla: „Všetko vydám za vaše duše“ – je také univerzálne, že svätý Pavol s ním preputoval mnohé krajiny, evanjelizoval početné národy a stále bolo aktuálne. S týmto heslom som dlhodobo vnútorne spojený, a preto nevidím dôvod, aby som ho menil. A keďže od hesla sa odvíja aj môj znak, netreba meniť ani ten.

V súčasnosti prežívame dva jubilejné roky, ktoré súvisia s vierou. Máte pred sebou v tomto smere nejaké konkrétne aktuálne výzvy?

Obidva spomínané roky – Rok svätých Cyrila a Metoda aj Rok viery – spolu úzko súvisia a sú výzvou pre všetkých

Viera je veľký poklad, ktorý je základom našej nádeje i lásky.

Na vedeckej konferencii o angeológii

katolíkov na Slovensku, teda aj pre mňa. Viera je veľký poklad, ktorý je základom našej nádeje i lásky. Len tam, kde je tento základ dobrý, správny a božský, možno prežívať transcendentné čnosti – nádej i lásku – ktoré každý človek bytostne, totiž od stvorenia, potrebuje – či o tom vie, alebo nevie. Aké by to bolo dobré a krásne ☺, keby sme – Cirkev s Božou pomocou – v tomto milostivom období dvoch veľkých rokov dokázali rozšíriť tento základ pravej viery pre životy mnohých a mnohých ľudí!

Vaša dlhoročná pedagogická činnosť v nitrianskom seminári vám priniesla iste mnoho skúseností aj na poli výchovy budúcich kňazov. Aký by mal byť podľa vás moderný kňaz, ak vôbec môžem použiť tento termín?

V správnom zmysle slova výraz „moderný“ kňaz možno použiť. To je vtedy, ak obsah toho slova korešponduje s tým, čo Cirkev nazýva „nová evanjelizácia viery“. V októbri synodálni otcovia nazvali Pannu Máriu v tom zmysle, že ona je „Zornicou novej evanjelizácie“. Ona je naozaj krásny vzor toho, že evanjelium sa účinne a stále „moderne“ ohlasuje najprv životom a až potom slovom. A takými svedkami viery by sme mali byť aj my, všetci katolícki kňazi – a seminaristi ☺. Povedzme si úprimne – darí sa nám už po celý deň vydávať dobré, kresťanské svedectvo? Myslím si, že v tomto máme čo dohádzať ☹.

Čo by ste veriacim diecézy popriali cez náš časopis do nového roku?

Všetkým obyvateľom – a najmä veriacim – našej diecézy vyprosujem hojné Božie požehnanie a milosť do celého nového roku ☺. A keďže Božia milosť stavia na ľudskej prirodzenosti, želám im aj potrebné sily, pravú rodinnú pohodu a pevné zdravie ☺.

Svätosť života, jednotu s biskupmi a pápežom, neporušenosť viery i horlivú lásku pri šírení dobra v diecéze, to sú len niektoré z prosieb, ktoré sme prednášali v modlitbách veriacich po smrti otca biskupa Baláža. V mene redakcie časopisu Xaver otcovi biskupovi Chovancovi ďakujem za rozhovor a prajem mu, aby ho v jeho pastierskej službe sprevádzali všetky tie vymodlené vlastnosti, ktoré celá Banskobystrická diecéza vyše roka Bohu za neho prednášala.

*Za rozhovor ďakuje
Michal VÁLKA, 4. ročník*

Foto: Michal Martinka, archívy kňazských seminárov v Nitre a v Badíne

MARIÁN CHOVANEC

Narodil sa 16. septembra 1957 v Trenčíne. Základnú školu i gymnázium vychodil v rodisku. V roku 1981 bol vylúčený z kňazského seminára v Bratislave pre protestnú hladovku proti organizácii Pacem in terris. Teologické štúdiá preto ukončil kňazskou vysviackou až v roku 1989 v Nitre.

V Nitrianskej diecéze pôsobil na viacerých miestach ako kaplán, farár i archivár biskupského úradu. Na Lublinskej univerzite dosiahol doktorát z dogmatickej teológie, ktorú prednášal v nitrianskom seminári. V tomto odbore vydal aj viacero odborných článkov a monografií. Popri tom pôsobil v redakčnej rade Duchovného pastiera a bol tiež členom viacerých diecéznych komisií a diecézneho tribunálu.

Pápež Ján Pavol II. ho v roku 1999 vymenoval za massitského titulárneho a pomocného nitrianskeho biskupa. Biskupskú vysviacku prijal z rúk Jána Chryzostoma kardinála Korca 18. septembra v nitrianskej katedrále, Bazilike sv. Emeráma.

Do Konferencie biskupov Slovenska ho prijal banskobystrický biskup a vtedajší predseda KBS Rudolf Baláž a od roku 2000 v nej prebral od emeritného pomocného banskobystrického biskupa Mons. Petra Dubovského funkciu generálneho sekretára. Okrem toho sa stal aj predsedom Teologickej komisie a Subkomisie pre náuku viery pri KBS.

Pápež Benedikt XVI. 20. novembra 2012 zverejnil menovanie Mons. Mariána Chovanca za nového banskobystrického biskupa. Jeho inaugurácia sa uskutočnila v Katedrále sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici 15. decembra 2012.

Ak sa stretnú dve lásky...

20. november 2012 sa stal pre našu diecézu prelomovým v jej aktuálnych dejinách. Po pätnásťmesačných modlitbách pápež Benedikt XVI. vymenoval pre našu diecézu biskupa. Stal sa ním Mons. Marián Chovanec. Otec biskup Rudolf by sa tu na zemi dožil 72 rokov, Nitrianska diecéza slávila slávnosť posvätenia katedrály. Nemyslím, že pri menovaní sa na tieto udalosti z pohľadu nás ľudí pamätalo, ide skôr o zaujímavú Božiu „matematiku“.

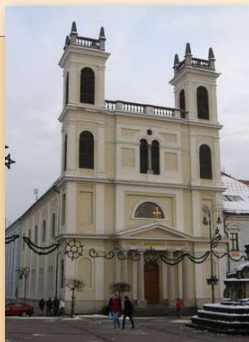
Vzťahy medzi diecézami Banská Bystrica a Nitra nie sú nové, ani ojedinelé. V minulosti sme mali otca biskupa Andreja Škrábika, ktorý pochádzal z Rajca a prišiel k nám z Nitry, už ako pomocný biskup. Stal sa skutočným otcom a pastierom našej diecézy v ťažkých vojnových rokoch. Na druhej strane dvaja diecézni biskupi v Nitre (Eduard Nécsey a Ján Pásztor) pochádzali z územia Banskobystrickej diecézy. Jeden z Oslian, druhý z Prievidze.

Máme pred sebou Pána, ktorý robí kroky nečakané, ale spätne vidíme, že veľmi dobré a požehnané. Hlavne vtedy, keď aj my vložíme do nových situácií svoju pokoru, lásku i vďačnosť za všetko, čo nám dáva. Kto prichádza s láskou, nedáva seba, ale Boha. Kto s láskou víta, neponúka seba, ale Boha.

Otec biskup Marián prichádza s ponukou dať všetko za duše. „*Omnia impendam pro animabus vestris*“ – „*Všetko vydám za vaše duše*“.

My mu tiež ponúkame úprimnú lásku a bratské vzťahy. Kde sa stretnú dve lásky, ktoré nechcú myslieť na seba, ale na druhých, tam vzniká veľmi veľa možností opravdivo slúžiť Bohu i ľuďom.

Mons. Marián BUBLINEC

Keď sme sa 27. júla 2011 nečakane rozlúčili s našim otcom biskupom Rudolfom Balážom, v našich srdciach sa okrem veľkého smútku určite objavila aj otázka: Čo bude teraz? V tejto hodine, keď sme sa ocitli bez pastiera, nastúpil na jeho miesto ako administrátor diecézy otec Marián Bublinc. Všetci sme boli vo veľkom očakávaní, ako sa mu podarí niesť na svojich pleciach túto neľahkú úlohu. Dnes, keď sa jeho pôsobenie v tomto úrade naplnilo, môžeme povedať, že bol naozaj tým správnym mužom na tom správnom mieste. Viedol našu diecézu veľmi

schopne, a hoci mu bola zverená veľká moc a zodpovednosť, ani na okamih neprestal byť obyčajným Kristovým kňazom.

V mene všetkých bohoslovcov i celého seminára by sme mu týmto chceli vyjadriť našu hlbokú a úprimnú vďačnosť za jeho službu a s ňou spojenú námahu, ako aj za ochotu a otvorené srdce, s ktorým viedol našu Banskobystrickú diecézu.

redakcia

KRÁTKY POHĽAD DO HISTÓRIE DIECÉZY

Za uplynulých 17 mesiacov sme mali možnosť byť svedkami nie tak často vídaných historických udalostí. Po smrti biskupa Rudolfa Baláža v júli 2011 zostalo Banskobystrické biskupstvo bez svojho pastiera. Na vymenovanie nového diecézneho biskupa sme čakali rovných 450 dní. A teraz, keď už nový biskup Marián Chovanec prevzal svoj úrad, skúsme v stručnosti nahliadnuť do dejín diecézy, ktorú začal spravovať 15. decembra 2012.

Dnešné územie diecézy bolo pôvodne súčasťou rozsiahleho Ostrihomského arcibiskupstva. Na podnet Márie Terézie z neho vyčlenil v roku 1776 pápež Pius VI. Banskobystrickú, Spišskú a Rožňavskú diecézu. Deň vzniku biskupstva v Banskej Bystrici **13. marca 1776** bol aj dňom vymenovania prvého banskobystrického biskupa, ktorým sa stal gróf František Berchtoldt.

Vzniknutá Banskobystrická diecéza mala 77 farností a okolo 290 filiálok. Biskup Berchtoldt bol po veľkom požiari v B. Bystrici v roku 1783 prinútený presťahovať sa do priestorov renesančno-barokového kaštieľa vo Svätom Kríži nad Hronom (dnešný Žiar nad Hronom). Sídlo biskupského úradu naspäť do B. Bystrice presťahoval až biskup Andrej Škrábik v roku 1941. Počas 230 rokov sa v diecéze upraveno len vnútorné usporiadanie

Kaštieľ vo Svätom Kríži nad Hronom

dekanátov a farností podľa dobových pastoračných potrieb. Hranice diecézy ako celku zostali nedotknuté až do 14. februára 2008, keď naša diecéza prišla o dekanát Brezno a časť martinského dekanátu, avšak pribudli do nej dekanáty smerom na juh až k slovensko-maďarským hraniciam. V súčasnosti má diecéza 16 dekanátov, 155 farností, približne 250 aktívne pôsobiacich kňazov a na jej území má svoje komunity 11 mužských a 13 ženských rehoľných spoločností.

Medzi 15 doterajšími biskupmi vynikajú osobnosti zakladateľa kňazského seminára Gabriela Zerdahelyiho, prvého predsedu Matice Slovenskej Štefana Moyses, prvého slovenského biskupa po rozpade monarchie Mariána Blahu, biskupa počas 2. svetovej vojny a prvých rokov totality Andreja Škrábika a prvého biskupa, ktorý pochádzal z územia diecézy, Rudolfa Baláža.

Banskobystrické biskupstvo nikdy nepatrilo medzi najbohatšie biskupstvá v krajine. Bola v ňom mnohokrát mimoriadne zložitá hospodárska i duchovná situácia, s ktorou sa jednotliví biskupi museli zaoberať počas celého svojho pôsobenia. Veríme, že túto nefahkú úlohu stať sa otcom i vodcom diecézy zvládne s Božou pomocou aj náš nový biskup.

Na slovíčko... o novom biskupovi

Diecézny biskup Marián Chovanec študoval v bratislavskom seminári v dvoch etapách v rokoch 1978-1981 a neskôr v rokoch 1987-1989. V pedagogickom zbere nášho Teologického inštitútu pôsobia jeho spolužiaci z obidvoch období. Ich spomienky sú predmetom našej ankety.

prof. ThDr. **Anton Adam** CM, PhD., vyučujúci dogmatickú teológiu

Ako ste prijali správu o vymenovaní Mons. Mariána Chovanca za biskupa našej diecézy?

Dlho očakávanú správu o menovaní nového biskupa pre našu diecézu som prijal s veľkou vďačnosťou nášmu Pánovi, ale aj s veľkou radosťou, vyplývajúcou z poznania starostlivosti pápeža Benedikta XVI. o členov partikulárnej cirkvi, akou je aj diecéza, ktorá potrebuje svojho pastiera. V tých chvíľach som si pripomenul slová Svätého písma: „Pán podporie všetkých, čo klesajú, a dvíha všetkých sklúčených“ (Ž 145).

Ako si spomínate na študentské časy s Mariánom Chovancom?

Som presvedčený, že každý človek si na obdobie svojich štúdií spomína rád a vracia sa k tomu obdobiu aj s dávkou nostalgie. V roku 1978 sme nastúpili do prvého ročníka RKCMBF vzhľadom na vtedajšiu situáciu v spoločnosti a vzťah štátu k Cirkvi v pomerne veľkom počte 32 študentov. Boli sme voči sebe otvorení a aj jeden z nás – Marián, dnes náš biskup – bol typom otvoreného človeka so zmyslom pre zodpovednosť v povinnostiach, priamosť ľudského slova, záujem o potreby iných – jednoducho, výborný kamarát.

Pred vstupom do seminára (1978)

Čo mu prajete do biskupskej služby v našej diecéze?

Predovšetkým naplnenie jeho poslania byť otcom, priateľom, ochrancom, pastierom všetkých, ktorí sú mu zverení a medzi ktorých prichádza. Prajem mu dobrých a zodpovedných spolupracovníkov v náročnej službe vedenia diecézy. Nech je pre neho stálou inšpiráciou slovo sv. Augustína, ktorý povedal: „Rob to, čo dokážeš, a modli sa za to, čo nedokážeš – a Boh dá, aby si to dokázal.“

ThDr. **Gabriel BRENDZA**, PhD., vyučujúci cirkevné dejiny

Ako ste prijali správu o vymenovaní Mons. Mariána Chovanca za biskupa našej diecézy?

Po smrti biskupa Rudolfa Baláza bola naša diecéza takmer 16 mesiacov bez biskupa. V deň menovania som bol rád, že sme dostali biskupa, ktorý bude podľa kánonických noriem riadnym pastierom naše partikulárnej cirkvi.

Ako si spomínate na študentské časy s Mariánom Chovancom?

V Kňazskom seminári v Bratislave som bol v rokoch 1984 – 1989. Boli

to síce roky útlaku Cirkvi, ale aj veľkých nádejí. Totalitná vláda konečne ustúpila od neprimeraného obmedzovania počtu seminaristov a každým rokom nás bolo viac. V roku 1986 k nám prišiel do tretieho ročníka aj Marián. Všetci sme vedeli, že bol nespravodlivo vylúčený zo seminára kvôli tzv. hladovke, že pracoval vo výrobe a verne šiel za svojím povoláním. Marián bol od nás o šesť až osem rokov starší. Pôsobil vyrovnaným dojmom, bol svedomitý, ale aj otvorený pre úprimný rozhovor a priateľstvo.

Pri futbale s bratmi bohoslovcami (1989)

V apríli 1988 sme cez službu vtedajšieho banskobystrického biskupa Jozefa Feranca prijali v Dóme sv. Martina ministériá. V tom istom roku 9. decembra sme spolu boli vkladáním rúk biskupa Jána Sokola vysvätení na diakonov a 17. júna 1989 sme prijali kňazskú vysviacku.

Aké sú vaše očakávania od nového biskupa?

Modlím sa, aby bol dobrým pastierom veriacich a láskavým otcom a bratom nás kňazov.

Čo mu prajete do biskupskej služby v našej diecéze?

Aby mu Pán Boh na príhovor Starohorskej Panny Márie i svätého Františka Xaverského neustále pomáhal v jeho náročnej službe.

ThDr. **Jozef REPKO**, PhD., vyučujúci pastorálnu teológiu a zároveň seminárny prefekt

Ako ste prijali správu o vymenovaní Mons. Mariána Chovanca za biskupa našej diecézy?

Potešil som sa, že naša diecéza už má biskupa.

Aké sú vaše očakávania od nového biskupa?

Veľké očakávania nemám, lebo si myslím, že všetko závisí od nás kňazov a veriacich, či ho dokážeme prijať a akceptovať ako nástupcu apoštolov medzi nami s jeho darmi, ale aj nedostatkami, ktoré ako ľudia v sebe máme. Ako kňaz však mám jedno očakávanie, že bude mať pochopenie pre kňazov a čas ich vypočuť, pochopiť a akceptovať ako svojich spolupracovníkov vo vinici Pánovej.

Čo mu prajete do biskupskej služby v našej diecéze?

To, o čo sa modlím od jeho vymenovania: aby mu nechýbala múdrosť a prezieravosť pri rozhodnutiach, aby si vybral správnych spolupracovníkov pri vedení diecézy a aby v nás kňazoch našiel obetavých spolupracovníkov.

Za odpovede ďakuje a novému pastierovi našej diecézy tiež mnoho požehnania vyprosuje
Jozef BENČAT, 4. ročník.

Foto: Dominik Jáger, Michal Martinka a archív spolužiakov

Pokojné Vianoce?!

„V tých dňoch vyšiel rozkaz od cisára Augusta vykonať súpis ľudu po celom svete... A všetci šli dať sa zapísať, každý do svojho mesta“ (Lk 2, 1.3).

Pre našich predkov slávenie Vianoc nebolo takmer žiadnym problémom. Dnes sa pre mnohých tieto sviatky stávajú bežnou nočnou morou.

V polovici novembra som si v jednom denníku prečítal článok o Vianociach, ktoré spôsobujú bolesť. Autor v ňom uviedol výsledky bližšie nemenovaného výskumu, podľa ktorého premýšľanie o Vianociach môže spôsobovať skutočnú fyzickú bolesť, najmä čo sa týka strachu z míňania peňazí. Oproti tomu sa ponúkala pestrá paleta najrôznejších rád na pokojné prežitie Vianoc od rôznych kategórií ľudí: ekológovia odporúčali desať pravidiel, ako prežiť Vianoce ekologicky, osoby nespúšťajúce oko z váhy ochotne poradili päť dôležitých zásad, ako počas Vianoc nepribrať, a udržiavateľa ľudových tradícií pripomenuli ďalšie tri zvyky, ktoré za žiadnu cenu nesmieme opustiť ani tohto roku a pridali k nim aj záverečný dodatok: „Nezabudnite na príbeh o Ježiškovi, ktorý nosí darčeky pod stromček, pretože vidieť tajomnú radosť v očiach obdarovaných stojí za to.“

Z hlavnej udalosti Vianoc sa teda stal už iba dodatok, z reality narodenia Vykupiteľa sveta iba príbeh o Ježiškovi, ktorý nosí darčeky pod stromčeky. Skrátka, z roka na rok sa na Vianoce čoraz viac pripravujú iba naše telá, menej už naše duše. Na adventné vyrovnávanie pokrivených chodníkov života, nápravu pomýlených ciest či zníženie vrchov pýchy nakoniec nezostáva priestor ani čas. Prítom prvé Vianoce na tejto zemi boli o pokore a naplnení času, takže vidieť Boha mohlo iba vnímavé srdce. Dokonca ani z Betlehemčanov sa nikto nepridal k oslave nezvyklého príchodu

Mesiáša na tento svet. Táto výnimočná chvíľa, okrem poslov neba a obyčajných pastierov, nikoho nevyrušovala.

Nezdá sa vám, akoby sa tento svet svojim postojom k narodeniu Pána posúval do čias vtedajšieho Betlehema, ktorý zaneprázdnený zapisovaním, počítaním či ubytovaním hostí ani nepostrehol, že s ľuďmi prichádza zapísať sa do pozemského života aj samotný Boží Syn? Aj v 21. storočí slávime vianočné sviatky v podobnej atmosfére: koncoročné vyhodnocovania, počítania, výkazy, uzatvárania a následné hromadné sťahovania do rodných domovov, prípadne ďaleko od nich, mnohých tak unavujú, že nedokážu naplno prežiť a pokojne osláviť prvý pozemský Ježišov deň, vďaka ktorému sme spoločne prežili už dvetisíci dvanásť rok od jeho narodenia.

Práve z prvého Ježišovho dňa na zemi sa akosi postupne vytráca z nášho života jeden dôležitý záväzok a jedno blahoželenie z neba: oslava Boha v nebi a pokoj ľuďom na zemi. Mnohí si vzájomne prísievame, že skutočne v tomto živote nemáme pokoja. Nie je to aj preto, že sme prestali sláviť Boha? Bez Boha niet pokoja, alebo ako to kedysi napísal dlhoročný hľadač Boha svätý Augustín: „Nespokojné je moje srdce, kým nespočinie v tebe, Bože!“

Ak teda chceme prežiť tohtoročné sviatky narodenia nášho Pána v pokoji, recept už bol uvedený na niekoľkých riadkoch vyššie. K uzdraveniu tak tela, ako aj duše však nestačí iba čítať recepty, ale aj užívať lieky.

Všetkým užívateľom lieku z „vianočného receptu“ pridávam do nastávajúcich dní, ale aj budúceho roku 2013, kňazské požehnanie!

Lepšie je utiekať sa k Pánovi...

...ako sa spoliehať na mocnárov. Slová tohto žalmu použil náš exercitátor otec **Branislav Koppal**, farár v Žarnovici, ktorý v banskobystrickom seminári vyučuje filozofiu. Vystihol tak hlavnú tému svojich dvoch prednášok – **O čístej viere kňaza**.

Zdôrazňovanie potreby rýdzej viery pre kňazov sa najmä v tomto roku stáva stále častejším. Predsa však v seminárnej kaplnke zazneli originálne myšlienky, tentoraz podané z pohľadu praktického.

Že Boh volá každého, je nám dávno známe. No úloha skutočnej **viery** býva už v samotných začiatkoch zakrpatená. Preto odporúčanie porovnávať vlastné povolanie s povolaniami svätcov ako Abrahám, Amos, Izaiáš či Ezechiel, bolo na mieste. Kňaz musí vo viere vytrvať, ak chce prekonať sklamania, ktoré ho v službe očakávajú. A to platí špeciálne o samote, jeho stálej „spoločníčke“. Vo viere sa tiež rodí odvaha, čo Duchu otvára brány. Kňaz, ak je mužom viery, nehľadá na názory iných, ale ide, poukáže na hriech, neochvejne zhromažďuje Boží ľud a pevne vyznáva pravdy viery a Cirkvi. Hrdinstvo tejto čnosti však predchádza bytostná zmena seba samého a odpútanie sa vskutku od všetkého.

V radách exercitátora bohoslovcom nechýbala ani výstraha pred Nepriateľom a jeho zvädzaním k zlému zvyku. Urobiť totiž z modlitby či z prežívania sviatostí len formalitu vedie k nebezpečnej povrchnosti a postupnému zosvetšteniu kňaza. Varovanie zaznelo aj v súvislosti s bežnými problémami, ktoré kňazi denne riešia. Duchovní otcovia sú vraj totiž vystavovaní veľkým pokušeniam viac „...spoliehať sa na mocnárov“ (Ž 118, 8), než dôverovať Pánovi s prosbou: „Chlieb náš každodenný daj nám dnes.“

Aby boli kňazi mužmi viery, nesmie ich životom chýbať **čistota**, a hoci s týmto pojmom sú seminaristi v pomerne častom kontakte, ani tu exercitátorovi nechýbala originalita – hovorilo sa o čistote všeobecnej. Nie iba v sexuálnej, ale v každej jednej oblasti života kňaza má čistota svoje čestné miesto. Mala by byť prímесou každého skutku, slova a myšlienky a poukazovať na povahu kňazskej viery. O všeobecnú čistotu sa človek pripravil prvým hriechom a už nebolo cesty späť. Hriech sa dedil z pokolenia na pokolenie, až kým sa Nebo nesklonilo k zemi a nedalo nám Človeka. Ježiš Kristus svojou dokonalou obetou ponúkol ľuďom možnosť očistiť sa a **v čístej viere** tak na zemi žiť dokonalý život Božích synov a dcér, kým nepríde v sláve.

Január

1. **SLÁVNOSŤ PANNY MÁRIE BOHORODIČKY**
2. sv. Bazil Veľký a Gregor Naziański, biskupi a učiteľia Cirkvi
3. Najsvätejšieho mena Ježiš
4. Piatok vo Vianočnom období
5. Sobota vo Vianočnom období
6. **2. NEDEĽA PO NARODENÍ PÁNA ZJAVENIE PÁNA**
7. sv. Rajmund z Peňafortu, kňaz
8. Utorok po Zjavení Pána
9. Streda po Zjavení Pána
10. Štvrtok po Zjavení Pána
11. Piatok po Zjavení Pána
12. Sobota po Zjavení Pána
13. **3. NEDEĽA PO NARODENÍ PÁNA KRST KRISTA PÁNA**
14. Pondelok v období cez rok
15. Utorok v období cez rok
16. Streda v období cez rok
17. sv. Anton, opát
18. Piatok v období cez rok
19. Sobota v období cez rok
20. **2. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
21. sv. Agnesa, panna a mučenica
22. sv. Vincent, diakon a mučeník
23. Streda v období cez rok
24. sv. František Saleský, biskup a učiteľ Cirkvi
25. **Obrátenie sv. Pavla, apoštola**
26. sv. Timotej a Titus, biskupi
27. **3. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
28. sv. Tomáš Akvinský, kňaz a učiteľ Cirkvi
29. Utorok v období cez rok
30. Streda v období cez rok
31. sv. Ján Bosco, kňaz

Február

1. Piatok v období cez rok
2. **Obetovanie Pána**
3. **4. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
4. Pondelok v období cez rok
5. sv. Agáta, panna a mučenica
6. sv. Pavol Miki a spoločníci, mučeníci
7. Štvrtok v období cez rok
8. sv. Hieronym Emiliani
9. Sobota v období cez rok
10. **5. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
11. Preblahoslavenej Panny Márie Lurdskej
12. Utorok v období cez rok
13. **Popolcová streda**
14. Štvrtok po Popolcovej strede
15. Piatok po Popolcovej strede
16. Sobota po Popolcovej strede
17. **1. PÔSTNA NEDEĽA**
18. Pondelok po 1. pôstnej nedeli
19. Utorok po 1. pôstnej nedeli
20. Streda po 1. pôstnej nedeli
21. Štvrtok po 1. pôstnej nedeli
22. **Katedra sv. Petra, apoštola**
23. Sobota po 1. pôstnej nedeli
24. **2. PÔSTNA NEDEĽA**
25. Pondelok po 2. pôstnej nedeli
26. Utorok po 2. pôstnej nedeli
27. Streda po 2. pôstnej nedeli
28. Štvrtok po 2. pôstnej nedeli

Marec

1. Piatok po 2. pôstnej nedeli
2. Sobota po 2. pôstnej nedeli
3. **3. PÔSTNA NEDEĽA**
4. Pondelok po 3. pôstnej nedeli
5. Utorok po 3. pôstnej nedeli
6. Streda po 3. pôstnej nedeli
7. Štvrtok po 3. pôstnej nedeli
8. Piatok po 3. pôstnej nedeli
9. Sobota po 3. pôstnej nedeli
10. **4. PÔSTNA NEDEĽA**
11. Pondelok po 4. pôstnej nedeli
12. Utorok po 4. pôstnej nedeli
13. Streda po 4. pôstnej nedeli
14. Štvrtok po 4. pôstnej nedeli
15. Piatok po 4. pôstnej nedeli
16. Sobota po 4. pôstnej nedeli
17. **5. PÔSTNA NEDEĽA**
18. Pondelok po 5. pôstnej nedeli
19. **sv. Jozef, ženich Panny Márie, slávnosť**
20. Streda po 5. pôstnej nedeli
21. Štvrtok po 5. pôstnej nedeli
22. Piatok po 5. pôstnej nedeli
23. Sobota po 5. pôstnej nedeli
24. **KVETNÁ NEDEĽA NEDEĽA UTRPENIA PÁNA**
25. Pondelok veľkého týždňa
26. Utorok veľkého týždňa
27. Streda veľkého týždňa
28. **Zelený štvrtok Pánovej večere**
29. **Veľký piatok**
Slávenie utrpenia a smrti Pána
30. **Biela sobota**
Veľkonočná vigília
31. **VELKONOČNÁ NEDEĽA PÁNOVHO ZMRŤVYCH-VSTANIA**

Apríl

1. Veľkonočný pondelok
2. Veľkonočný utorok
3. Veľkonočná streda
4. Veľkonočný štvrtok
5. Veľkonočný piatok
6. Veľkonočná sobota
7. **2. VEĽKONOČNÁ NEDEĽA**
8. Zvestovanie Pána, slávnosť
9. Utorok po 2. veľkonočnej nedeli
10. Streda po 2. veľkonočnej nedeli
11. sv. Stanislav, biskup a mučeník
12. Piatok po 2. veľkonočnej nedeli
13. sv. Martin I., pápež a mučeník
14. **3. VEĽKONOČNÁ NEDEĽA**
15. Pondelok po 3. veľkonočnej nedeli
16. Utorok po 3. veľkonočnej nedeli
17. Streda po 3. veľkonočnej nedeli
18. Štvrtok po 3. veľkonočnej nedeli
19. Piatok po 3. veľkonočnej nedeli
20. Sobota po 3. veľkonočnej nedeli
21. **4. VEĽKONOČNÁ NEDEĽA**
22. Pondelok po 4. veľkonočnej nedeli
23. sv. Vojtech, biskup a mučeník
24. sv. Juraj, mučeník
25. sv. Marek, evanjelista
26. Piatok po 4. veľkonočnej nedeli
27. Sobota po 4. veľkonočnej nedeli
28. **5. VEĽKONOČNÁ NEDEĽA**
29. sv. Katarína Sienská, panna a učiteľka, patrónka Európy
30. sv. Pius V., pápež

Máj

1. sv. Jozef, robotník
2. sv. Atanáz, biskup a učiteľ Cirkvi
3. sv. Filip a Jakub, apoštoli
4. Sobota po 5. veľkonočnej nedeli
5. **6. VEĽKONOČNÁ NEDEĽA**
6. Pondelok po 6. veľkonočnej nedeli
7. Utorok po 6. veľkonočnej nedeli
8. Streda po 6. veľkonočnej nedeli
9. **NANEBOVSTÚPENIE PÁNA**
10. Piatok po 6. veľkonočnej nedeli
11. Sobota po 6. veľkonočnej nedeli
12. **7. VEĽKONOČNÁ NEDEĽA**
13. Blahoslavennej Panna Márie Fatimskej
14. sv. Matej, apoštol
15. Streda po 7. veľkonočnej nedeli
16. sv. Ján Nepomucký, kňaz a mučeník
17. Piatok po 2. veľkonočnej nedeli
18. sv. Ján I., pápež a mučeník
19. **NEDEĽA ZOSLANIA DUCHA SVÄTÉHO**
20. sv. Bernardín Sienský, kňaz
21. sv. Krištof Magallanes, kňaz, a spoločníci, mučeníci
22. sv. Rita z Kassie, rehoľníčka
23. Štvrtok v období cez rok
24. Piatok v období cez rok
25. sv. Gregor VII., pápež
26. **8. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK NAJSVÄTEJŠEJ TROJICE**
27. sv. Augustín z Canterbury, biskup
28. Utorok v období cez rok
29. Streda v období cez rok
30. **NAJSVÄTEJŠIEHO KRISTOVHO TELA A KRVI**
31. Piatok v období cez rok

Jún

1. sv. Justín, mučeník
2. **9. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
3. sv. Karol Lwanga a spoločníci, mučeníci
4. Utorok v období cez rok
5. sv. Bonifác, biskup a mučeník
6. sv. Norbert, biskup
7. **Najsvätejšieho Srdca Ježišovho**
8. Nepoškvrnené Srdce Panny Márie
9. **10. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
10. Pondelok v období cez rok
11. sv. Barnabáš, apoštol
12. Streda v období cez rok
13. sv. Anton Paduánsky, kňaz a učiteľ Cirkvi
14. Piatok v období cez rok
15. Sobota v období cez rok
16. **11. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
17. Pondelok v období cez rok
18. Utorok v období cez rok
19. sv. Romuald, opát
20. Štvrtok v období cez rok
21. sv. Alojz Gonzága, rehoľník
22. sv. Pavlín z Noly, biskup
23. **12. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
24. **Narodenie sv. Jána Krstiteľa**
25. Utorok v období cez rok
26. Streda v období cez rok
27. sv. Cyril Alexandrijský, biskup a učiteľ Cirkvi
28. sv. Irenej, biskup a mučeník
29. **SV. PETER A PAVOL, APOŠTOLI**
30. **13. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**

Júl

1. Pondelok v období cez rok
2. Návšteva Panny Márie
3. sv. Tomáš, apoštol
4. sv. Alžbeta Portugalská
5. **SV. CYRIL A METOD, SLOVANSKÍ VIEROZVESTOVIA**
6. sv. Mária Goretti, panna a mučenica
7. **14. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
8. Pondelok v období cez rok
9. sv. Augustín Zhao Rong, kňaz a mučeník
10. Streda v období cez rok
11. sv. Benedikt, opát, patrón Európy
12. Piatok v období cez rok
13. sv. Henrich II., cisár
14. **15. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
15. sv. Bonaventúra, biskup a učiteľ Cirkvi
16. Prebлахoslavenej Panny Márie Karmelskej
17. sv. Andrej-Svorad a Benedikt, pustovníci
18. Štvrtok v období cez rok
19. Piatok v období cez rok
20. sv. Apolinár, biskup a mučeník
21. **16. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
22. sv. Mária Magdaléna
23. sv. Brigita, rehoľníčka, patrónka Európy
24. sv. Sarbel Makhľuf, kňaz
25. sv. Jakub, apoštol
26. sv. Joachim a Anna, rodičia Panny Márie
27. sv. Gorazd a spoločníci
28. **17. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
29. sv. Marta
30. sv. Peter Chryzológ, biskup a učiteľ Cirkvi
31. sv. Ignác z Loyoly, kňaz

August

1. sv. Alfonz Mária de' Liguori, biskup a učiteľ Cirkvi
2. sv. Euzébius Vercellský, biskup
3. Sobota v období cez rok
4. **18. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
5. Výročie posviacky Hlavnej mariánskej baziliky v Ríme
6. Premenenie Pána
7. sv. Sixtus II., pápež a mučeník
8. sv. Dominik, kňaz
9. sv. Terézia Benedikta z Kríža, panna a mučenica, patrónka Európy
10. sv. Vavrinec, diakon a mučeník
11. **19. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
12. sv. Jana Františka de Chantal, rehoľníčka
13. sv. Poncián, pápež, a Hypolit, kňaz, mučeníci
14. sv. Maximilián Mária Kolbe, kňaz a mučeník
15. **NANEBOVZATIE PANNY MÁRIE**
16. sv. Štefan Uhorský, kráľ
17. Sobota v období cez rok
18. **20. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
19. sv. Ján Eudes, kňaz
20. sv. Bernard, opát a učiteľ Cirkvi
21. sv. Pius X., pápež
22. Panna Mária Kráľovná
23. sv. Ružena Limská, panna
24. sv. Bartolomej, apoštol
25. **21. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
26. Pondelok v období cez rok
27. sv. Monika
28. sv. Augustín, biskup a učiteľ Cirkvi
29. Mučenícka smrť sv. Jána Krstiteľa
30. Piatok v období cez rok
31. Sobota v období cez rok

September

1. **22. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
2. Pondelok v období cez rok
3. sv. Gregor I. Veľký, pápež a učiteľ Cirkvi
4. Streda v období cez rok
5. Štvrtok v období cez rok
6. Piatok v období cez rok
7. sv. Marek Krížin, Melichar Grodziecki a Štefan Pongrácz, kňazov a mučeníkov
8. **23. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
9. sv. Peter Claver, kňaz
10. Utorok v období cez rok
11. Streda v období cez rok
12. Najsvätejšieho mena Panny Márie
13. sv. Ján Zlatoústý, biskup a učiteľ Cirkvi
14. **Povýšenie Svätého kríža**
15. **24. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
16. sv. Kornélius, pápež, a sv. Cyprián, biskup, mučeníci
17. sv. Róbert Bellarmin, biskup a učiteľ cirkvi
18. Streda v období cez rok
19. Štvrtok v období cez rok
20. sv. Ondrej Kima, kňaz a spoločníci, kórejskí mučeníci
21. sv. Matúš, apoštol a evanjelista
22. **25. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
23. sv. Pio z Pietrelčiny, kňaz
24. **Výročie posviacky katedrálneho chrámu v Banskej Bystrici**
25. Streda v období cez rok
26. sv. Kozma a Damián, mučeníci
27. sv. Vincent de Paul, kňaz
28. sv. Václav, knieža a mučeník
29. **26. NEDEĽA V OBDOBÍ CEZ ROK**
30. sv. Hieronym, kňaz a učiteľ Cirkvi

Október

1. sv. Teréria z Lisieux, panna a učiteľka Cirkvi
2. Svätých anjelov strážcov
3. Štvrtok v období cez rok
4. sv. František Assiský, diakon
5. Sobota v období cez rok
6. **27. NEDELA V OBDOBÍ CEZ ROK**
7. Ružencová Panna Mária
8. Utorok v období cez rok
9. sv. Dionýz, biskup, a spoločníci, mučeníci
10. Štvrtok v období cez rok
11. Piatok v období cez rok
12. Sobota v období cez rok
13. **28. NEDELA V OBDOBÍ CEZ ROK**
14. sv. Kalixt I., pápež a mučeník
15. sv. Terézia od Ježiša, panna a učiteľka Cirkvi
16. sv. Margita Mária Alacoque, panna
17. sv. Ignác Antiochijský, biskup a mučeník
18. sv. Lukáš, evanjelista
19. sv. Ján de Brébeuf a Izák Jogues kňazi, a spoločníci, mučeníci
20. **29. NEDELA V OBDOBÍ CEZ ROK**
21. Pondelok v období cez rok
22. Utorok v období cez rok
23. sv. Ján Kapistránsky, kňaz
24. sv. Anton Mária Claret, biskup
25. Piatok v období cez rok
26. Sobota v období cez rok
27. **30. NEDELA V OBDOBÍ CEZ ROK**
28. sv. Šimon a Júda, apoštoli
29. Utorok v období cez rok
30. Streda v období cez rok
31. Štvrtok v období cez rok

November

1. **VŠETKÝCH SVÄTÝCH**
2. Spomienka na všetkých, verných zosnulých
3. **31. NEDELA V OBDOBÍ CEZ ROK**
4. sv. Karol Boromejský, biskup
5. sv. Imrich, knieža
6. Streda v období cez rok
7. Štvrtok v období cez rok
8. Piatok v období cez rok
9. **Výročie posviacky Lateránskej baziliky**
10. **32. NEDELA V OBDOBÍ CEZ ROK**
11. sv. Martin z Tours, biskup
12. sv. Jozafät, biskup a mučeník
13. Streda v období cez rok
14. Štvrtok v období cez rok
15. sv. Albert Veľký, biskup a učiteľ Cirkvi
16. sv. Gertrúda, panna a rehoľníčka
17. **32. NEDELA V OBDOBÍ CEZ ROK**
18. **Výročie posviacky baziliky sv. Petra a sv. Pavla, apoštolov**
19. Utorok v období cez rok
20. Streda v období cez rok
21. Obetovanie Panny Márie
22. sv. Cecília, panna a mučenica
23. sv. Klement I., pápež a mučeník
24. **34. NEDELA V OBDOBÍ CEZ ROK - KRISTA KRÁĽA**
25. sv. Katarína Alexandrijská, panna a mučenica
26. Utorok v období cez rok
27. Streda v období cez rok
28. Štvrtok v období cez rok
29. Piatok v období cez rok
30. sv. Ondrej, apoštol

December

1. **1. ADVENTNÁ NEDELA (ROK A, CYKLUS II)**
2. Pondelok po 1. adventnej nedeli
3. sv. František Xaverský, kňaz
4. sv. Ján Damascénsky, kňaz a učiteľ Cirkvi
5. Štvrtok po 1. adventnej nedeli
6. sv. Mikuláš, biskup
7. sv. Ambróz, biskup a učiteľ Cirkvi
8. **2. ADVENTNÁ NEDELA**
9. **NEPOŠKVRNENÉ POČATIE PANNY MÁRIE**
10. Utorok po 2. adventnej nedeli
11. sv. Damaz I., pápež
12. Prebl. Panna Mária Guadalupská
13. sv. Lucia, panna a mučenica
14. sv. Ján z Kríža, kňaz a učiteľ Cirkvi
15. **3. ADVENTNÁ NEDELA**
16. Pondelok po 3. adventnej nedeli
17. Utorok po 3. adventnej nedeli
18. Streda po 3. adventnej nedeli
19. Štvrtok po 3. adventnej nedeli
20. Piatok po 3. adventnej nedeli
21. sv. Peter Kanizský, kňaz a učiteľ Cirkvi
22. **4. ADVENTNÁ NEDELA**
23. sv. Ján Kentský, kňaz
24. Utorok po 4. adventnej nedeli
25. **NARODENIE PÁNA**
26. sv. Štefan, prvý mučeník
27. sv. Ján, apoštol, evanjelista
28. **Svätých Neviniatok, mučeníkov**
29. **SVÄTEJ RODINY JEŽIŠA, MÁRIE A JOZEFA**
30. sv. Dávid
31. sv. Silvester I., pápež

Mílniky výnimočnej misie

Misia solúnskych bratov Cyrila a Metoda bola v mnohých oblastiach výnimočná. Za pomerne krátky čas ich pôsobenia vtlačili do našej histórie a kultúry neopomenuteľnú pečať. Pripomeňme si najdôležitejšie udalosti niečo vyššie dvoch desaťročí, počas ktorých účinkovali u našich predkov.

Slovanské obyvateľstvo, ktoré žilo na teritóriu Veľkej Moravy v druhej polovici 9. storočia, bolo väčšinou už pokrstené a poznalo kresťanskú vieru, ktorú šíрили írskoškótski a franskí misionári. Toto poznanie malo však nízku úroveň, takže na synode v Mohuči v roku 852 ju označili za „hrubé“. Franskí misionári strácali dôveru veľkomoravskej vládnej vrstvy, lebo tolerovala pohanské zvyky, a stala sa nástrojom franského politického vplyvu. Veľkomoravské knieža Rastislav považovalo za dôležité, aby kresťanskú vieru v jeho krajine ohlasovali takí kňazi, ktorých účinkovanie a metódy budú jeho ľudu zrozumiteľné.

Rastislavova žiadosť

Rastislav so svojou žiadosťou o misionárov u pápeža Mikuláša I. neuspel, obrátil sa teda na cisársky dvor v Carihrade, ktorý mu vyhovel a poslal mu mladého 36-ročného vzdelaného Konštantína a 48-ročného Metoda, zbehlého najmä v právnych vedách, a viacerých ich žiakov. Konštantín poznal jazyk egejskomacedónskych Slovanov a na základe tejto znalosti zostavil pravopisný systém kultúrneho jazyka Moravanov, ktorý sa skladal z 38 znakov, väčšinou z gréckej minuskuly, do ktorého preložil biblické a liturgické texty.

Prvé začiatky a cesta do Ríma

Príchod solúnskych bratov na Veľkú Moravu možno datovať do leta roku 863. Rastislav im určil za miesto pôsobenia pravdepodobne Staré Město pri Uherskom

sv. Cyril a Metod - Velehrad
Jano Köhler (1873-1941)

sv. Cyril a Metod
E. Neumann (1913)

Hradišti a prideliť im žiakov, ktorých vyučovali približne 40 mesiacov. Žiaľ, prišli do sporu s franským klérom, ktorý preferoval latinský jazyk v liturgii a domáci jazyk chápal ako „barbarský“. V lete roku 867 odchádzajú do Ríma. Po ceste sa zastavili u kniežaťa Kocela v Blatnohrade, ktorý im zveril päťdesiat žiakov. Keď prišli do Ríma, novozvolený pápež Hadrián II. im vyšiel v ústrety, lebo niesli so sebou relikvie štvrtého pápeža, sv. Klementa, ktoré získali na misii v krymskom Chersone, kde bol tento pápež v zajatí umučený. Pápež dal preštudovať ich liturgické knihy, schválil ich a položil na oltár v chráme Panny Márie, dnes zvanom Santa Maria Maggiore. Za kňazov boli vysvätení Metod a jeho traja slovanskí žiaci. V Ríme vstúpil Konštantín do byzantského kláštora, dostal rehoľné meno Cyril, ale 14. februára 869 zomrel a bol pochovaný v chráme sv. Klementa.

Metod arcibiskupom

Vzápätí sa Metod rozhodol vrátiť do Kocelovho kniežacieho sídla v Panónii, kde prišiel ako pápežom menovaný legát pre slovanské krajiny. Vrátil sa do Ríma, kde prijal biskupskú vysviacku,

čím dal predpoklad vzniku samostatnej cirkevnej provincie. Avšak v roku 870, po napätí medzi Rastislavom a správcom Nitrianskeho kniežatstva Svätoplukom, bol Rastislav zajatý v Rezne (Regensburg), kde ho oslepili. Bavorský klérus žiaril na Metodovo postavenie, tiež ho dali zajať a vyše dvoch rokov ho väznili v Ellwangene. Na priamy zásah pápeža Jána VIII. bol prepustený a menovaný do úradu arcibiskupa Moravsko-panónskej diecézy a legáta Ríma na Veľkej Morave. Stalo sa tak v roku 873, keď mu Svätopluk zveril pod správu všetky kostoly a klerikov. Metod pracoval intenzívne na konverzii pohanov na kresťanskú vieru, ale aj na dodržiavaní zásad kresťanského spôsobu života najmä vo vyššie postavených spoločenských vrstvách, čo mu spôsobilo ich neľúbosť.

Spory s Vichingom a Metodova smrť

Benediktínsky mních Viching stál na čele opozície voči Metodovi a dokonca ho obvinil z bludárstva. Preto Metod v roku 880 znova odchádza do Ríma, aby sa očistil, a prináša pápežovi aj veľkomoravské posolstvo. Ján VIII. schválil používanie staroslovienského jazyka v liturgii bulou *Industriae tuae* s podmienkou, že bohoslužba slova sa najskôr prečíta v latinčine a následne v domácom jazyku. Metod bol potvrdený v úrade a Svätopluka a jeho ríšu vzal pod ochranu Svätej stolice. Do úradu nitrianskeho biskupa, pod jurisdikciou Metoda, bol menovaný Viching. Viching však

Metoda predbehol a Svätoplukovi predložil falšovanú listinu, podľa ktorej mal pápež Metoda z úradu zosadiť. Podvod sa rýchlo odhalil, ale intrigy neprestali. V roku 881 na pozvanie cisára Bazilea I. odcestoval Metod do Byzancie. Metodov boj s Vichingom vyvrcholil v roku 884, keď bol Metodom exkomunikovaný. Viching odcestoval do Ríma, aby sa zbavil cirkevného trestu. Novým pápežom sa v septembri v roku 885 stal Štefan V., ktorý uveril Vichigovej nežičlivosti voči Metodovi, zbavil ho exkomunikácie, ba zakázal aj sloviensku liturgiu. Metod na tieto obvinenia už reagovať nemohol, lebo po ťažkej chorobe 6. apríla 885 vo veku 72 rokov zomrel. V jeho životopise sú slová: „Keď vyučil svojich žiakov pravej viere a predpovedal svoju smrť tri dni predtým, zosnul zmierený v Pánovi. Leží potom vo veľkom moravskom chráme po ľavej strane v stene za oltárom svätej Bohorodičky.“ O Metodovom hrobe sa dodnes vedú spory.

*Ty však z výšav,
svätá a ctihodná hlava,
hľad' vo svojich modlitbách
na nás, ktorí po tebe túžime,
ty, ktorý zbavuješ od rôznych
príkorií svojich učeníkov
a učenie rozširuješ,
ale kacírstvo prenasleduješ.
Nech tu žijeme hodní svojho
poslania a staneme si potom s
tebou ako tvoje stádo
po pravej strane
Krista Boha nášho,
prijímajúc od neho život večný.
Lebo jeho je sláva i česť
na veky vekov. Amen.*

*Modlitba k zosnulému Metodovi
záver spisu **Život Metoda**,
10. storočie*

Odkaz solúnskych bratov

Svätý Metod nebol filozofom ako jeho mladší brat svätý Cyril, ale osvedčil sa ako dobrý organizátor a dobrý právnik, lebo bol tlmočníkom Nomokánonu, prvej právnickej zbierky na našom území. Dokončil preklad Svätého písma. Vynikal obrovskou trpezlivosťou pri znášaní príkoria a nespravodlivosti. Pri zavádzaní slovienskej liturgie najskôr bratia preložili byzantské texty, ale neskôr sa priklonili k rímskej liturgii. Na Veľkej Morave založili vyššiu školu, ktorá vzdelávala budúce duchovenstvo, medzi ktorým nachádzame aj budúcich pokračovateľov ich diela, ako boli sv. Gorazd, Metodov nástupca vo vedení školy, ale aj jeho dezignovaný nástupca, ďalej sv. Kliment, sv. Naum a iní, ktorí po odchode z nášho teritória sa stali šíriteľmi viery a kultúry v okolitých slovanských krajinách.

V týchto dňoch vychádza v Spolku sv. Vojtecha v Trnave publikácia, ktorú zostavili Viliam Judák a Peter Liba s názvom *Od Petrovho stolca k Veľkej Morave*. Je to zbierka pápežských dokumentov o sv. Cyrilovi a Metodovi z rokov 868 – 2012, ktoré sú autentickým svedectvom záujmu Svätej stolice o túto významnú otázku evanjelizácie nášho územia od počiatkov po súčasnosť.

HELic. ThDr. Pavol KOLLÁR, ThD.
vyučujúci cirkevné dejiny a sakrálné umenie

BOŽIE SLOVO

nábožne počúvať a ohlasovať

*Dogmatickú konštitúciu o Božom zjavení **Dei verbum** biskupi, zhromaždení na Druhom vatikánskom koncile, schválili 18. novembra 1964. Hoci je zo všetkých štyroch hlavných dokumentov koncilu najkratšia, stručne a hutne podáva učenie o predmete a podstate zjavenia, o tom, kde naša viera pramení a aké sú hlavné zásady jej uchovávania a šírenia.*

Konštitúciu tvorí len 26 bodov. V šiestich kapitolách sa zaoberá zjavením ako takým, jeho odovzdávaním, Božou inšpiráciou Svätého písma a jeho výkladom, Starým a Novým zákonom, a napokon hovorí o Svätom písme v živote Cirkvi.

Zjavenie a jeho odovzdávanie

Bohu sa v jeho добрote a múdrosti zapáčilo zjaviť samého seba. V priebehu dejín poučoval svoj ľud a pripravoval si ho, aby sa naplno zjavil v Kristovi, ktorý je prostredníkom a plnosťou celého zjavenia. On hovorí Božie slová a dokonáva dielo spásy. Kresťanský poriadok spásy ako nová a definitívna zmluva nikdy nepominie a pred slávnym zjavením nášho Pána Ježiša Krista už nemožno očakávať nijaké nové verejné zjavenie.

Boh stanovil, aby sa to, čo zjavil, odovzdávalo všetkým pokoleniam na spásu všetkých národov. Túto úlohu verne splnili apoštoli a ústnym podaním aj iní inšpirovaní autori, ktorí zaznamenali posolstvo spásy písomne. V tom, čo apoštoli odovzdali, je všetko, čo pomáha Božiemu ľudu sväto žiť a rásť vo viere. Táto Tradícia a Sväté písmo navzájom úzko súvisia a sú spojené. Sväté písmo je totiž Božie slovo, keďže bolo napísané z vnuknutia Ducha Svätého, a posvätná Tradícia zasa Božie slovo, ktoré Kristus Pán a Duch Svätý zveril apoštolom a ich nástupcom. Tak spolu tvoria jeden posvätný poklad Božieho slova. Úloha autenticky vysvetľovať Božie slovo bola zverená jedine živému Učiteľskému úradu Cirkvi, ktorý z Božieho poverenia a pomocou Ducha Svätého nábožne počúva, sväto zachováva a verne vykladá všetko, čo predkladá veriť ako zjavené Bohom.

Inšpirácia posvätných textov

Cirkev pokladá všetky knihy Starého a Nového zákona i všetky ich časti za posvätné a kánonické, pretože boli napísané z vnuknutia Ducha Svätého. Boh si vyvolil ľudí a použil ich tak, aby ako skutoční autori napísali všetko to a len to, čo sám chcel. Ony verne a bez omylu učia pravdu na našu spásu. Preto aj vykladači Písma musia pozorne skúmať, čo mali svätopisci v úmysle vyjadriť a čo Boh uznal za dobré zjaviť ich slovami. Sväté písmo sa má čítať a vysvetľovať

*Sväté písmo
a posvätná Tradícia
spolu tvoria
jeden posvätný poklad
Božieho slova.*

v tom istom Duchu, v ktorom bolo napísané, aby sa zistil pravý zmysel posvätných textov, pričom všetko, čo súvisí s vykladaním Písma, nakoniec podlieha rozhodnutiu Cirkvi.

Starý a Nový zákon

Boh, ktorý je pôvodcom celého Písma, múdro zariadil, že v Starom zákone sa skrýva Nový a v Novom sa odhaľuje Starý. Starozákonný plán spásy bol zameraný predovšetkým na to, aby pripravil, prorocky predpovedal a v rozličných predobrazoch naznačil príchod Krista, Vykupiteľa sveta. Knihy Starého zákona umožňujú pochopiť pravú Božiu pedagogiku. Božie slovo je vynikajúcim spôsobom prítomné a prejavuje svoju silu v spisoch Nového zákona. Medzi všetkými knihami Písma, a to aj Nového zákona, vynikajú evanjeliá, lebo sú hlavným svedectvom o živote a učení vteleného Slova, nášho Spasiteľa. V nich svätopisci niečo vybrali, niečo stručne zhrnuli alebo vysvetlili so zreteľom na stav cirkví, ale vždy tak, aby nám o Ježišovi podali pravdivé a úprimné údaje.

Čítanie Písma má pritom sprevádzať modlitba.

Sväté písmo v živote Cirkvi

Cirkev vždy mala v úcte Božie písmo tak ako samo Pánovo telo. Neprestáva prijímať chlieb života zo stola Božieho slova a zo stola Kristovho tela, a podávať ho veriacim. Sväté písmo spolu s posvätnou Tradíciou Cirkvev ustavične pokladala a pokladá za najvyššie pravidlo viery. Preto má byť Sväté písmo veriacim čo najprístupnejšie. Cirkev dbá o to, aby sa zhotovovali vhodné a správne preklady do rozličných jazykov, najmä z pôvodných textov posvätných kníh.

Sväté písmo je dušou posvätej teológie. Preto je potrebné, aby všetci, ktorí sa legitímne venujú službe slova, vytrvalo čítali a dôkladne študovali Sväté písmo, aby sa nik nestal márnym hlásateľom Božieho slova. Čítanie má pritom sprevádzať modlitba, aby sa nadviazal rozhovor medzi Bohom a človekom. Je úlohou arcipastierov naučiť veriacich dobre používať Sväté písmo pomocou prekladov, opatrených dostačujúcimi vysvetlivkami.

*spracoval Dušan RONČÁK,
diakon, 6. ročník*

Kresťanské tajomstvo v liturgii Cirkvi

*Druhá časť Katechizmu Katolíckej cirkvi sa nazýva **Slávenie kresťanského tajomstva**. Prvý z dvoch jej oddielov analyzuje slávenie kresťanského veľkonočného tajomstva vo všeobecnosti, druhý ponúka teológiu siedmich sviatostí Cirkvi.*

Zoslaním Ducha Svätého sa začína nové obdobie vo vysluhovaní tajomstva – obdobie Cirkvi, v ktorom Kristus zjavuje, ohlasuje, sprítomňuje, odovzdáva a vykonáva svoje dielo spásy prostredníctvom liturgie až do svojho slávneho druhého príchodu. Kristus žije a účinkuje vo svojej Cirkvi a s ňou novým spôsobom slávením veľkonočného tajomstva vo sviatostnej liturgii. Slovo liturgia v pôvodnom význame znamená „verejné dielo“, „službu v mene alebo v prospech ľudu“. V kresťanskom zmysle značí účasť Božieho ľudu na Božom diele. Ide nielen o slávenie Božieho kultu, ale aj o ohlasovanie evanjelia a činorodú lásku.

Sviatostná ekonómia

Otec zahŕňa svoje stvorenia požehnaním v Synovi, ktorý skrze Ducha Svätého v liturgii Cirkvi uskutočňuje najmä svoje veľkonočné tajomstvo. Tajomstvá Kristovho života, smrti a zmŕtvychvstania sa udeľujú vo sviatostiach. Sú sviatosťami Cirkvi, a to v dvojakom zmysle: sú od nej, lebo sú činnosťou Cirkvi, a sú pre ňu, lebo Cirkev budujú. Sú sviatosťami viery, lebo vieru nielen predpokladajú, ale aj živia, posilňujú a vyjadrujú. Sú sviatosťami spásy, lebo spôsobujú účinnú milosť. Pôsobia ex opere operato, teda samým vykonaním sviatostného úkonu, mocou spasiteľného Kristovho diela, mocou Boha, bez ohľadu na svätosť vysluhovateľa, pričom však ich ovocie závisí od osobných dispozícií toho, kto ich prijíma. A napokon sú sviatosťami večného života, lebo v nich Cirkev dostáva závdavok večného života, kým Pán nepríde.

*V liturgii je oslávený
Kristus a jeho dielo.*

V liturgii koná „úplný Kristus“ spolu so svojím tajomným telom, spoločenstvom Cirkvi nebeskej i pozemskej. Na zemi Cirkev slávi liturgiu ako kňazský ľud, každý podľa svojej úlohy. Liturgické slávenie je utkané zo znakov a symbolov, úkonov a slov, s ktorými sú tesne spojené aj spev a hudba, ako i sväté obrazy. V tom všetkom je oslávený Kristus a jeho dielo. Vrcholom slávenia z hľadiska času je nedeľa, ktorá sa stáva zároveň prvým i ôsmym dňom, dňom stvorenia i dňom nového začiatku, dňom vzkriesenia a nového života. Počas liturgického roka Cirkev slávi celé tajomstvo Krista a rozvíja rozličné aspekty veľkonočného tajomstva. Ono preniká a pretvára čas každého dňa modlitbou liturgie hodín, čím sa v žalmoch a textoch Písma hlasom samého Boha posväčuje čas a napĺňa odkaz o ustavičnej modlitbe. Kristus je pravý Boží chrám, preto sa kult Novej zmluvy neviaže na nejaké výlučné miesto. Predsa však Boží ľud vo svojom pozemskom stave potrebuje miesta, kde by sa spoločenstvo mohlo zhromaždiť na slávenie liturgie.

Sedem sviatostí Cirkvi

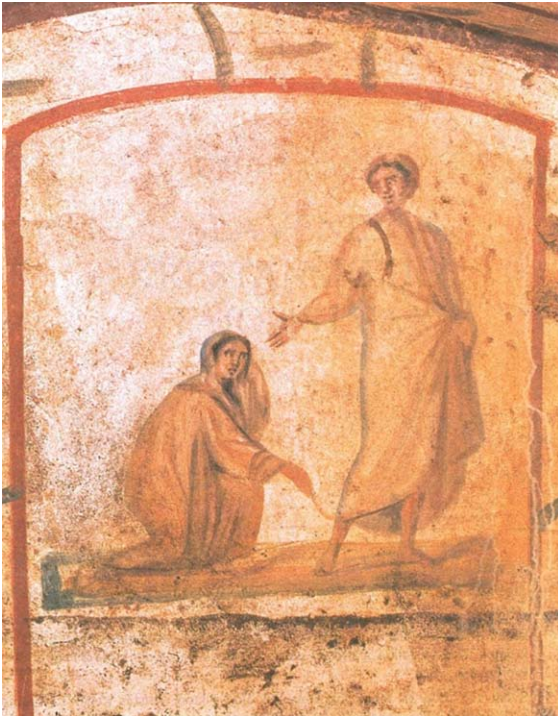
Sviatosti Nového zákona ustanovil Ježiš Kristus. Je ich sedem a týkajú sa všetkých období a všetkých dôležitých momentov života kresťana: dávajú zrod a rast, ozdravenie a poslanie životu viery. Katechizmus rozdeľuje sedem sviatostí Cirkvi do troch skupín, a to na sviatosti uvádzania do kresťanského života (krst, birmovanie, Eucharistia), sviatosti uzdravenia (pokánie a pomazanie chorých) a sviatosti služby spoločenstvu a poslaniu veriacich (posvätný stav a manželstvo). Jedinečné postavenie v tomto organizme má Eucharistia ako sviatosť sviatostí, pretože všetky ostatné sviatosti sú na ňu zamerané ako na svoj cieľ.

Uvádzanie do kresťanského života sa uskutočňuje sviatosťami, ktoré kladú základy kresťanského života: veriacich znovuzrodených krstom posilňuje sviatosť birmovania a živí Eucharistia. Sviatosťami uvádzania do kresťanského života človek dostáva v Kristovi nový život. Lenže tento nový život Božieho dieťaťa sa môže zoslabiť,

ba dokonca hriechom aj stratiť, preto Kristus chcel, aby jeho Cirkev mocou Ducha Svätého pokračovala v jeho diele uzdravovania a spásy aj vo svojich vlastných údoch. To je cieľom dvoch sviatostí uzdravenia, teda sviatostí pokánia a pomazania chorých. Dve iné sviatosti, posvätný stav a sviatosť manželstva, sú ustanovené na spásu iných. Ak prispievajú aj k osobnej spásy, je to vykonávaním služby iným. Majú osobitné poslanie v Cirkvi a slúžia na formovanie Božieho ľudu. Týmto sviatosťami môžu kresťania, ktorí už boli posvätení krstom a birmovaním pre všeobecné kňazstvo všetkých veriacich, prijať osobitné svätenia, aby dôsledne plnili povinnosti svojho stavu.

Cirkev dopĺňa sviatosťné slávenie Kristovho tajomstva prostredníctvom svätenín. Medzi tieto posvätné znaky, ktorých cieľom je pripraviť ľudí na prijatie ovocia sviatostí a posväcovať rozličné situácie života, patria požehnanie, exorcizmy a kresťanský pohreb.

Sviatosti sú sviatosťami Cirkvi, viery, spásy a večného života.

Freska z katakomb sv. Petra a sv. Marcelína v Ríme zo začiatku 4. stor.

spracoval **Dušan RONČÁK**,
diakon, 6. ročník

VZŤAH JE CESTA CEZ PÚŠŤ

Vúvaháchorodinesatrebaosobitnezamerať na čas, ktorý predchádza jej založeniu. Uzavretie manželstva a vznik rodiny je korunovaním a završením budovania vzťahu. Žiadny vzťah sa nebuduje ľahko a podobá sa ceste púšťou.

Vzťah je cesta cez púšť s niekým, koho mám rád. Cesta z jednej oázy do ďalšej – väčšej a krajšej. Smutné na tejto pravde by mohlo byť azda iba to, že do ďalšej oázy je potrebné prejsť cez nehostinnú púšť. S tým sa však už nedá nič urobiť, na púšti to už tak chodí. Každá cesta cez púšť je spojená s rizikom, je to cesta len pre odvážnych a pripravených.

Každý vzťah, ktorý sa má rozvinúť, musí prejsť určitú cestu. Zastať na mieste, a to najmä medzi oázami, vždy značí najskôr vyčerpanie zásob vody a jedla, a potom prichádza koniec. V prípade cestovateľov po púšti je to koniec života, v prípade cestovateľov v láske je to koniec vzťahu. Je potrebné dobre sa pripraviť na cestu. Vo vzťahu s druhým človekom je tiež potrebné prejsť cez tri oázy.

Oáza ružových okuliarov

Prvú oázu zaľúbených môžeme nazvať „oázou ružových okuliarov“. Je to najkrajšia, ale zároveň aj najmenšia zo všetkých oáz. Pocit, že niekomu patrí, je veľmi pekný, opojný. Tento pocit nasadzuje ružové okuliare. Cez tieto okuliare začínam objavovať krásu toho druhého človeka. Začínam vnímať krásu vnútornú aj vonkajšiu. V mnohých prípadoch ide o zaľúbenosť do vonkajšku druhého. Charakter druhého človeka, ktorý je potrebný na budovanie vzťahu, je vnímaný až neskôr. Ide o obdobie vzájomného obdivovania. Zamilovaná osoba si všimá aj nepodstatné vlastnosti toho druhého. Byť do niekoho zaľúbený ešte neznamená milovať ho. Milovať znamená poznať. Milovať toho druhého cez tieto okuliare je nemožné, lebo skresľujú, alebo cez ne nevidíme chyby toho druhého.

Je to ako s úslovím: „Láska je slepá.“ Myslí sa tým práve zaľúbenosť. Nechcem tomu druhému ukazovať svoje chyby, tak sa pretvarujem. No je nemožné sa pretvarovať stále.

Je veľmi dôležité, aby toto obdobie zaniklo. Chyby, ktoré má každý jeden z nich, vychádzajú na povrch a prichádza prvá kríza. Ak majú zaľúbení krízu, znamená to, že sa vzťah vyvíja. Kde je kríza, tam je rast.

Oáza otvorených očí

Cez obdobie krízy – putovanie púšťou – obidvaja majú nasadené „čierne okuliare“. Obidvaja vidia na tom druhom samé chyby. Dôležité je, aby si uvedomili, že každý má chyby, ale aj dobré vlastnosti, len sú skryté. Zaľúbení riešia dve dilemy – buď objavia ďalšiu oázu – „oázu otvorených očí“, alebo sa rozídu. Tu si je treba uvedomiť, že aj keď sa rozídu a budú pokračovať s inými, skôr či neskôr musia prísť do bodu, keď opustia oázu zaľúbených. V oáze otvorených očí prebieha prehlbovanie vzťahu. Spoznávanie správania toho druhého voči rodičom, príbuzným, kolegom. Je to obdobie väčšieho vzájomného obohacovania sa.

Cez púšť ručičiek váh k oáze lásky práve preto

Cesta do tretej oázy – „oázy lásky práve preto“ vedie cez púšť nazvanú „ručičky váh“. V tomto období sa vzťah prehľbuje. Zaľúbení zvažujú, rátajú, koľko má ten druhý dobrých, koľko zlých vlastností. Tu si treba zväžiť, čoho sa zrieknem kvôli tomu druhému, aby som neobmedzil slobodu druhého. Moja sloboda sa končí tam, kde sa začína sloboda druhého človeka. Rozhodnutie o pokračovaní alebo nepokračovaní vzťahu sa nevyvíja u každého rovnako. Toto rozhodnutie je rozhodnutím o oboch. Ten, ktorý je vpredu, pozýva toho druhého urobiť rozhodnutie, hoci ešte nedozrel u neho čas na toto rozhodnutie.

Po prekonaní tohto úseku púšte sa zaľúbenci dostávajú do „oázy lásky práve preto“. Je dôležité si uvedomiť, že je len jeden človek, ktorému patrí, ktorý ma pozná s chybami, výkyvmi nálad.

Obdobie chodenia

Najviac kríz vo vzťahu sa udeje ešte predtým, než si dvaja mladí ľudia založia rodinu. Je samozrejme, že v manželstve prídu krízy. Treba sa naučiť, že sú súčasťou života. Majú vzťah posúvať dopredu. Vo vzťahu nemožno nič urýchliť, lebo by mu to uškodilo. Negatívne urýchlenie vidno v prípade tých mladých ľudí, ktorí začínajú žiť spoločne, aj keď nie sú v manželstve. Ďalšie nebezpečenstvo sa skrýva v telesných prejavoch, ktoré môžu vzťah brzdiť. Na tieto prejavy je potrebná zrelosť vo vzťahu. Veľkým nebezpečenstvom sú aj prejavy, ktoré patria do manželstva, ak prídu skoro.

Sexualita je veľkým darom, vyjadrením úplného darovania seba tomu druhému. Úplné odovzdanie sa jedine druhému nastáva až v manželstve. A tak budú dvaja jedným telom.

*Z materiálu Jozefa Červeňa na www.teologiatela.sk/fazy-lasky spracoval
Dominik SŇAHNIČAN, 2.ročník*

Tradičná púť pod Znievom

V Kláštore pod Znievom sa mariánske púte organizujú už od 17. storočia a majú v regióne Turca hlboko zakorenenú tradíciu. Po stáročia sem prichádzali a prichádzajú veriaci z blízkych aj d'alekých kútov Slovenska, aby si uctili Pannu Máriu. Priblížme si teda túto púť, ktorá sa v auguste pravidelne koná pri príležitosti slávnosti Nanebovzatia Panny Márie.

Možno predpokladať, že túto púť zaviedli po roku 1637 jezuiti, ktorí sa snažili v období protireformácie posilniť v tejto oblasti mariánsky kult aj tým, že vznikali mariánske kongregácie a organizovali sa mariánske púte. Púť pod Znievom sa počas

Prepoštský Kostol Panny Márie v Kláštore pod Znievom

minulého režimu zredukovala na minimum. Po roku 1989 sa však konanie púte znovu teší záujmu veriacich. Na púť do prepoštského kostola prichádzajú pútnici podnes, najmä z okolia Martina, Vrútok, Turčianskych Teplic, Žiliny a aj Oravy. Program púte je bohatý na duchovné posilnenie i kultúrne pookriatie. Hlavným stimulom je prejav úcty k Panne Márii a tradícia modlitieb pred milostivým obrazom Panny Márie, ktorý zdobí hlavný oltár v prepoštskom kostole.

Štvordňový program púte sa v súčasnosti začína už v piatok večer svätou omšou v Kostole Panny Márie a po nej býva adorácia so spevmi komunity Taizé. Na sobotu býva pripravený celodenný program, ktorý sa začína privítaním a požehnaním pútnikov vo farskom Kostole sv. Mikuláša, nasleduje sprievod k lurdskej kaplnke, doprevádzaný dychovou hudbou. Sprievod pútnikov, ktorí sa modlia križovú cestu, pokračuje na miestnu Kalváriu. Po tradičnom guláši býva poobedňajší program: história púte, stretnutia, prednášky, prípadne divadlo. Nedeľná svätá omša sa slávi pred Kostolom Panny Márie. Posledným dňom púte je deň slávnosti Nanebovzatia Panny Márie, keď býva omša priamo v Kostole Panny Márie.

Každoročným pútnikom a hlavným celebrantom po mnohé roky bol na púti v Kláštore pod Znievom dnes už nebohý banskobystrický diecézny biskup Mons. Rudolf Baláž. Ten k púti v roku 2011 napísal: „Kláštor pod Znievom história spomína už v roku 1113. Nachádza sa juhozápadne od Martina. Tu je Kostol Nanebovzatia Panny Márie, ktorý tvorí súčasť premonštrátskeho kláštora z roku 1251. Roku 1526 boli premonštráti z Kláštora pod Znievom vyhnaní a na ich miesto prišli jezuiti.

Postavili oltár Panny Márie. Po zrušení tejto rehole roku 1773 správa chrámu prešla do starostlivosti miestneho farára Jána Valentiniho. Veľkú pozornosť rozvoju náboženského života v Kláštore pod Znievom venoval aj biskup Jozef Kluch, rodák z tejto obce. V roku 1816 venoval aj značnú finančnú podporu pri oprave Kalvárie.

Zo spomenutých dát a reholí, ktoré pôsobili počas stáročí v Kláštore pod Znievom, je jasné, že tu vládol čulý náboženský život aj vďaka rozvinutému mariánskemu kultu. Nech ho Pán zachová. Nech chráni ochotu a dobrú vôľu v srdciach terajších farníkov, aby sami žili podľa vzoru a pod ochranou nebeskej Matky. Nech si chránia a zveľaďujú zmysel pozemského života nasmerovaného k Bohu. Tento zámer sa vždy úspešne dá splniť za doprovodu Panny Márie, našej nebeskej Matky.“

Prepošský kostol Panny Márie

Kostol je prvá ranogotická stavba v Turci a je súčasťou premonštrátskeho kláštora z roku 1251. Kláštorný komplex bol jedným z najvýznamnejších náboženských a vzdelanostných centier vtedajšieho Uhorska. Jeho patrocínium Nanebovzatej Panny Márie 15. augusta bolo úzko spojené s konaním miestneho jarmoku.

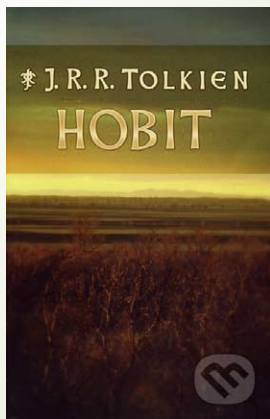
V roku 1520 bol prepošský kostol zreštaurovaný v neskorogotickom slohu. Na záver tejto opravy bol inštalovaný hlavný oltárny obraz Panny Márie. V r. 1556 arcibiskup Mikuláš Oláh do kláštorného komplexu dosadil jezuitov, ktorí prestavali budovu kláštora do renesančného slohu. Prepošský kostol bol napokon v druhej polovici 17. storočia zbarokizovaný a v jeho barokovom interiéri dominuje mohutný hlavný oltár s milostivým obrazom Panny Márie.

Traduje sa, že už v období založenia kláštora sa v kostole nachádzal milostivý obraz Panny Márie, namaľovaný na lipovom dreve. Jeho pôvodnú podobu však nepoznáme. V 18. storočí farár Ján Valentini po prvý raz spísal všetky zázraky a uzdravenia, ktoré sa udiali po príhovore pred týmto milostivým obrazom. Pútnici, ktorí pred ním prednášali svoje prosby, ako aj vďaka za vyslyšanie, šíria úctu k Panne Márii až do dnešných dní.

Púť pod Znievom je v regióne Turca jediná spoločná púť. Už stáročia je podporovaná účasťou našich predkov a veríme, že táto duchovná tradícia nikdy nezanikne.

Milostivý obraz Panny Márie v prepošskom kostole

Hobit

Trinásteho decembra do našich kín zavítala dlho očakávaná prvá časť pripravovanej trilógie oscarového režiséra Petra Jacksona s názvom Hobit. Je už všeobecne známe, že jeho dej predchádza dej dnes už kultovej trilógie Pán prsteňov, ktorý vzišiel z pera britského spisovateľa a profesora J. R. R. Tolkiena. Práve táto kniha vyšla ako prvá, ešte pred Pánom prsteňov, a priniesla Tolkienovi veľký čitateľský úspech.

Kniha Hobit svojimi rozmermi nedosahuje ani tretinu spomínaného Pána prsteňov a jej celková štruktúra, ako i línia deja je oproti iným Tolkienovým dielam pomerne jednoduchá. Vystupuje v nej minimálne množstvo postáv a aj samotný dej je jasný a priamočiary s minimálnym množstvom neočakávaných zvrátov. V centre deja stojí skupina trpaslíkov, ktorí hodlajú opäť získať svoj domov a zbaviť sa draka, ktorý ich odtiaľ vyhnal. Trpaslíkov sprevádza čarodejník Gandalf, ktorý sa rozhodol začleniť do tejto skupiny hobita Bilba. Hobiti, asi meter vysoká a nadovšetko pokojná rasa, sa vždy vyhýbali akýmkoľvek dobrodružstvám a nebezpečenstvám, a tak je Bilbo, tak trochu proti svojej vôli, vtiahnutý do nečakaného kolotoča udalostí a vydáva sa na ďalekú cestu, ktorá ho povedie za hranice akejkolvek predstavivosti.

Na prvý pohľad nám sa nám celá schéma môže zdať praobyčajná a tisíckrát obohraná. Hrdinovia sa dajú dohromady, vytýčia si vznešený cieľ a vyberú sa na ďalekú cestu plnú nebezpečenstva a dobrodružstiev, na konci ktorej ich očakáva drak, rozprávkový poklad a večná sláva. Cestou sa upevnia ich vzťahy, stretnú zaujímavé bytosti, navštívia magické miesta a prežijú spolu jedno nádherné dobrodružstvo, ktoré navždy zmení ich život.

Prečo takúto knihu s „tuctovým“ dejom čítať? Odpoveď je jednoduchá. Ide s veľkou pravdepodobnosťou o prvú knihu svojho druhu. Keďže Tolkien sa všeobecne považuje za zakladateľa fantasy žánru a Hobit je jeho prvou knihou, môžeme povedať, že všetko, čo kto potom v tomto žánri napísal, bolo Hobitom do istej miery inšpirované. Ide o zlomové dielo, ktoré pripravuje cestu aj pre veľkolepý nástup Pána prsteňov.

Hobit nás svojou jednoduchou krásou vovádza pomocou fantázie a snov do sveta, kde dobro víťazí a naša myseľ a srdce môže nájsť odpočinok a pokoj. To nakoniec aj bolo Tolkienovým ideálom, ktorý ako veriaci kresťan vyznával: viesť ľudského ducha pomocou literatúry k svetlu a krásu, a nie uvrhnúť ho do temnoty a chaosu, ako to dnes často aj vo fantasy literatúre býva.

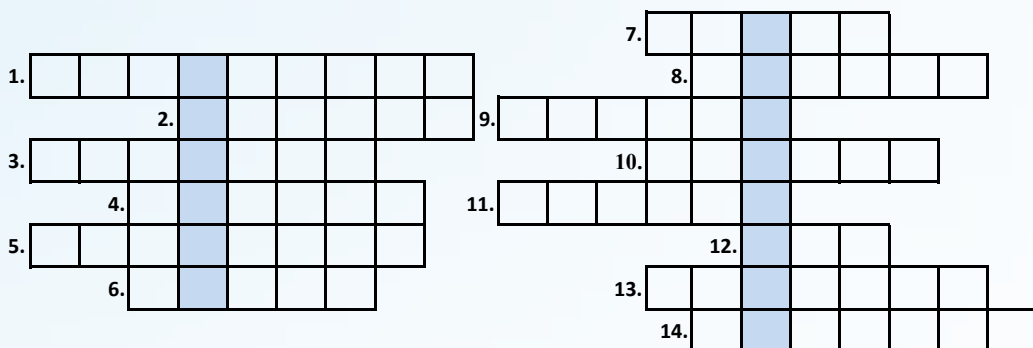

Tajnička

Milí naši lúštitelia! Aj v tomto čísle nášho časopisu vám prinášame „biblickú“ tajničku. Ak sa vám ju podarí vyriešiť, dozviete sa rodné meno pápeža, ktorý povedal:

**„Deň bez modlitby je ako obloha bez slnka,
ako záhrada bez kvetov.“**

1. V ktorom meste Ježiš uzdravil Petrovu testinú?
2. Ako sa volá kniha Starého zákona, kde sa dvakrát spomína sčítanie Izraelitov?
3. Ako sa nazýva latinský preklad Svätého písma?
4. Ktorý z 12 izraelských kmeňov nedostal do vlastníctva krajinu?
5. V ktorom meste sa narodil Ježiš?
6. Ako sa nazývala prvá zastávka Izraelitov pri východe z Egypta? (Ex 13)
7. Ako sa volá krajina, v ktorej mal Abrahám obetovať svojho syna?
8. Kto podľa tradície napísal Pentateuch?
9. Ako sa volá prvý mučeník, ktorý sa za svojich učiteľov modlil?
10. Ako sa volá ten, komu je pripisovaná najdlhšia múdroslovná kniha Starého zákona?
11. Ako sa volá prorokynja, ktorá sprevádzala sudcu Baraka na čele izraelských vojsk?
12. Ako sa volal Abrahámov synovec?
13. Kto prebral trón po Dávidovi a vládol 40 rokov?
14. Ako nazývali apoštola Tomáša?

Pozn.: písmená ako dz a ch rozdeľte na dve.

Žrebovaním sa výherkyňou minulej tajničky stala MUDr. Elena Kršjaková, ktorej blahoželáme a udeľujeme sľúbenú odmenu. Vaše riešenia tajničky aj teraz očakávame na našej internetovej alebo poštovej adrese do konca januára.

Príjemné prežitie sviatkov praje
Dominik KUČERA, 1. ročník

Kňazský seminár sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici – Badíne
v spolupráci s Katedrou biblických vied pri RKCMBF UK

pri príležitosti jubilea príchodu sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu pozýva na

3. ROČNÍK

cyklu tematických prednášok

SLOVOM ŽALMU

k jubileu

Rok viery
2012-2013

- 14.1. **Veriť dnes je vierohodné?** (Marián Gavenda)
Ž 104 – Chvála Boha Stvoriteľa (Blažej Štrba)
- 18.2. **Boh v kresťanstve, judaizme a islame** (Branislav Koppal)
Ž 109 – Volanie utláčaného spoločenstva (Blažej Štrba)
- 11.3. **Atraktívnosť viery Katolíckej cirkvi** (Vladimír Farkaš)
Ž 110 – Boží hlas o Mesiášovi (František Trstenský)
- 15.4. **Vyznanie a zapretie viery** (Jozef Kuneš)
Ž 114–115 – Chvála Boha Vysloboditeľa (Blažej Štrba)
- 13.5. **Nicejsko-carhradské vyznanie viery** (Gabriel Brendza)
Ž 116 – Vyznanie lásky a dôvery (Blažej Štrba)
- 10.6. **Viera Cirkvi Východu a Západu** (arcibiskup Cyril Vasil' SJ)
Ž 127–128 – Požehnané mesto a rodina (Blažej Štrba)
- 16.9. **Viera a povera** (Ján Viglaš)
Ž 130–131 – Volanie z hĺbín a detská dôvera (Peter Dubovský SJ)
- 14.10. **Tajomstvo smrti** (Vladimír Kasan OSB)
Ž 136 – Hymnus na Božie milosrdenstvo (Blažej Štrba)
- 11.11. **Spása nepokrstených** (Anton Adam CM)
Ž 139 – Cesta pod Božím dohľadom (Pavel Vilhan)
- 15.12. **Krása Najsvätejšej Trojice** (Marián Bublincec)
Ž 149–150 – Nová pieseň od každého tvora (Blažej Štrba)

Priebeh stretnutí

Vešpery o 19.00

Prednášky v aule

*K Roku viery
Výklad žalmu*

dodá LÚČ

Bdejúca

*Panna, plná milostí,
matka Darcu sviatostí,
iba Ty si v tú noc bdela,
čakajúc na Spasiteľa.*

*Nadovšetko milovaná,
svojmu Bohu odovzdaná,
tíško čakáš v modlitbách
pri adventných hodinách.*

*Nesníva, že zostáva len
kúsok do pôrodu,
Betlehemske mesto, plné
Dávidovho rodu.*

*Aj Tvoj manžel starostlivý
– čestný, verný, spravodlivý –
pri plameni smutne zaspal,
netušiac, že príchod nastal.*

*Jedine Ty, perla čistá,
bola si si celkom istá,
že Pán v túto svätú noc
príde svetu na pomoc.*

Juraj KISS, 2. ročník

